

Tas Latweeschu lauschu draugs.

1833. 28. Juhli.

30ta lappa.

(X) Zif dauds tee kohki leeti derv, kas Widsemmes un Kursemmes meschôs aug?

Klibbin muischas Meschineeka Jannis bija zettortneeks no 20 dalberu un 12 graschu semmes wehrtibas. Winna trihs tihroma-lauki kohpâ wairaf ne-istaisija, kâ 10 muzzu-weetas par wisseem un knappi knappi ko warreja wiss-labbakâ seena-gaddâ 30 wesumus seena no sawahm plawahm un no saweem purweem reptantees. Wissa ta zitta mahjas-wehrtiba winnam bija eelsch mescha semmehm eerehkinahca. Pats fainneeks, fainneeze un winnu behrni, kalpi un kalpones bija labbi pa-ehduschi, apgehrbti, un ne kad ne-dsirdeja, ka Meschineeka mahjâs kaut-kahds eruhkums effohc. — Brihnums! meh's sinnam, ka winna tihrumi mast un flikti, ka winna plawas subnainas un plikkas, jo tas tihrais-purwas, kas juhdsu garsch un 2 wersti plats, tahm wiesû gull; — no ka tad winnam ta maise un ta zitta pahretikschana nahc? — Za runnaja Klibbin-krohjâ Daugul-Mikkels us Tihrum-Kurma Jukkumu. Un schis: Laikam Jannis papilnam lih'dumus strahda.

D. M. Ak ne! no gaitneekem muischâ klausu, wiasch ifgaddus pats tikkai pusspuhra-meetu un winna pahrineeks (apprezehc's kalps) puhra-meetu lih'schohc.

T. K. J. Ko tu dohma, brahl! woi tad mas' winnam kohpibas buhs ar pahrohb-schneekem? laikam tur par meschu daschs rudsu-puhrs, daschs sudr. rublis eenahc!

D. M. Schkelmis tas! zif gohdigs wiasch prett zitteem isleekahs! Bet gaidi ween, gan meschafargs tewis panahs; tad gan wissu smalki isd—si, ko ruppifft ee-ehdi.

Bet scho wahrdu dsirdohc tas gohdigs krohdsineeks, Uhdams Bumbulis, ko winni par to refno usfauz, usbrehze, fazzidams: "naw teefa, nahburgi, naw „teefa! Meschineeka Jannis neds sawu, neds sawa kunga meschu pahrdohd pah-rohb-schneekem; wiasch irr gohda-wihrs. Zo es falkur un pee ta es gribbu „pastahweht. Bet ja juhs gribbat sinnaht, kur wiasch sawu pilnigu pahretikschana, nu nemm, tad atnahzeet swehtdeenâ pehz launaga; es sinnu, wiasch schè gar-„eam eedams eenahs un tad juhs daschu labbu no winna warrat mahzitees."

Swehtdeenâs pehzpufsdeenâ pee Uhdama Bumbula fanahze Tihrum-Kurma Jukkums un Daugul Mikkels. Labbu strehkihti gaidijufchi, jau gribbeja schht

fawu laifu ar brendawihnu faweht — tad eenahze Meschineeka Zannis ar jafte-
 keschu us pletschim, labbu deenu dewe, gada galla nofehdehs, allus praffija,
 fazzidams, tas geldoht, kad fahlichtu launagu pa-ehdis un fahze no sawas jafte-
 keschas kà preezadamees wiffadas sahles, puffes un lappas isfrahmeht un katru
 femifchâ buntitê feer. Zukkums un Mikkels ar weenu paschu balfi praffija:
 "fam schee neeki geldoht?" un Zannis arbildeja: "tahs effoht derrigas sahles
 eefsch wahjibahm; fur zettmallâ staigadams winsch tahdas atrohdoht, tahs winsch,
 fawu laifu fawedams lassohr; zittas kaltehtas pilssehtâ apteekeeram pahrdohdoht,
 no zittahm atkal winna fainneeze nohtes laikâ zilwekeem un lohpeem sahles wah-
 roht. Mikkels un Zukkums pasmejhahs, kà par behrnu nedarbeem, bet Uhdams
 winnus brihdinaja, fazzidams: "redseer, dauds leelakas jums arri tahs leetas nelik-
 sees, zaur kurrabin Zannis turrigs fainneeks tappis un tahds pats arri scho baltu
 deenu paleek." Nu Uhdams Zahaam to, kas aiswaffar scheitan tikke runnahes,
 isstahstija un pehdigi winnu luhdse, lai winsch teem nahburgeem isfkaidrohtu, ko
 winni lihds schim wehl nam labbi prattuschu un tizzejuschu. Tad Zannis Uhdam-
 mam, par winna parahdihstu drauga-prahtu pateifdams, weenu rohku, bet to
 ohrru rohku teem nahburgeem pasnehgdams, runnaja schahdai: "Zuhs essat doh-
 majuschu, es papilnam woi lihduumus strahdajohr, woi arri sagligâ wihse sawa
 kunga meschu pahrohbeschneekeem pahrdohdoht. Tahs beidsamas dohmas irr glu-
 schu flittas un man gauschi scheht, ka juhs no mannim tahdas flittas dohmas
 turrejuschu. Un woi tad juhs dohmajeer, ka ar lihduumu krauschanu, woi ar
 mescha-kuptschofschanu, kaut arri aisleegschana ne kahda ne-buhtu, weens goh-
 dige, prahcigs semmes-wihrs few un saweem behrneem pastahwigu mantu warr
 eekraht? Nel weens un ohrrs, abbi wedd pohstâ. Lihduumu krauschana is-
 fuhst un iskalst to zeetu semmi, ko mehs mescha-jeb arramu semmi sawzam un
 kurra tad ween stipra paleek, kad mehs tur wirsu woi fuhdohtus tihrumus us-
 taisam, woi meschu audsejam. Tahs diwi jeb trihs labbibas, ko mehs no lihdu-
 meem nemmam, to skahdi ne-warr aismaksah, ko mehs zaur tahdu semmes-poh-
 stischanu saweem behrneem un behrnu-behrneem padarram. Purvus par pla-
 wahm ustaisht irr zitta buhschana; tas dohd lohpu-barribu, fuhdus un zaur
 to tihromeem spehku; tas taifa skaidru un wesseligu gaisu un dauds negantus
 kullainus ispohstâ. Zau fenn es buhtu sawus tihrumus leelakas, sawus pur-
 rus par plawahm pataisijis, bet mannas mescha-semmes irr tahlu no sehtas, tahs
 tuwejas irr woi gahrtscha, woi sils un negeldigs; bes fuhdeem tannu semmê ne
 kas ne-aug un knappi ko warru tohs paschus masus wezzus tihrumus nosuh-
 doht; tapat arri purru tihrischana man ne-isdohtohs, jo tas tihrais-purws, kas
 ne man, bet nahburga-kungeem peederr, wisseem manneem purreem un wiffahm
 mannahm plawahm wirsu gull, un grahwi, mannâ teesâ rakti, ne ko woi mas
 palihdsehtu, jo winneem waijadsehtu zaur wissu klaiju tihru purru steeptes un
 to pahreju uhdeni, kas faules-eserinâ ruhgst un puhst, lihdsi nemt. Tad nu,
 mihti nahburgi un draugi, kohki man palihds, ka es sawu un to saweju uskur-
 ru warru pelniht, un scho sawu runnaschannu es jams gribbu isfkaidroht.

Sinnams, ka Deews ne ko narw raddijis, kam ne-buhtu sawa ihpaschiga dabba, jeb ihpaschigi spehki, jeb ihpaschiga geldeschana. Za arri katrai sahliet, katram kohkam un katram raddijumam pasaulé. Juhs sinnat, eekam es Meschi-neeka mahjâs par fainneeku tappu, es muischâ biju par sullaini. Tur es no muhsu schehlīga leela-kunga behrneem un ta aumeistera, kas winnus skohleja, eemahzjohs us wiffahm leetahm, ko Deews raddijis, usmanniht. Meschineekôs tolait eeksch puffedhra gaddeem diwi fainneeki isnihke, pehz tam, ka ta mahja zaur to jaunu Walfas likkumu bija tik augsti juswehrtehta. Es fewu Maiju, kas taggad mans laulahs draugs, gribbeju prezzeht, pehz weetas gluhneju, no leelakunga Meschineeka-mahjas prassiju, to dabbusu, Maiju apnehm un Deews mums un muhsu astoneem behrneem tehwischiki palihdsejis lihds schai deenai. Bet mar pascham turklast bija jazihstahs. No sawa lihduuma es wiffus leeta-kohkus, kas semmê bija zirstas, islassiju; manni gânni pa fillu ifgaddu lihds 4 pohdi swekka, lihds 3 muzzas fehnu, un 10—15 pohdi kaltehtas sahles un saknes samekleja, kas pilssehtâ par labbu kapeiku tappe pahrdoytas. Es ifgaddu wiffmasak par gattaweem traukeem, wahgeem un kamannahm un par meddu un bittehm sawus 20—30 rubkus sudraba eenehm. — Prohtams, ka mas dabbusu gulleht; bet jo mas gulk, jo stipri kauli un muddigs prahts zilwekam rohnahs. Zo tizzait. Un ka juhs arri daudsmas no tahs affas warrat smelt, fur man baggata pahrtikschana irr zehlfusees, tad es schoreis jums pahr teem kohkeem, kas Widsemmê un Kursemmê atrohnami, un ta labbuma, ko no winneem warr eenahkt, gribbu stahstih. Warr buht, zittu reisi arri par sahlehm, pulkehm un saknehm, ko no teem sinnu, fazzischu.

1. **Klawâ.** Aplassi ap Jahneem no wisseem sarreem, kas no appalkschas lihds puffedkam fueds, tahs lappas. Bet tahs wirsejas lappas atstahji, jo tee no debbescheem to auglibu eesihsch. Schahs lappas geld lohpeem par smeekigu un wesseligu barribu. Diwi zilweki warr weenâ deenâ, fur papilnam klawu irroid, trihs stiprus wesumus lappu salassih. Ruddeni, kad lappas friht, lassitahs krittuschas lappas; tahs geld pee maises zepfchanas par glihtu paklahju sem klaipe, arri preeksch seera un ahbola eewihstischanas. Sargees, wesseligu, stipru klawâ-kohku bes leelas nohtes nozirst; tu tuhlin pee sawahm bittehm, kas ta kohka seedus mihto un pee winneem eejukfuschahs, truhkumu atraddisi, jo tahs bittes no teem seedeem dauds walfas un meddus ness. Bet ja weens wezs kohks pakrittis rahdahs, tad, eekam tu winnu nozehrti, ee-urb winnu pawassarâ, un to fillu nozezzini. Za tew labbu dsehreenu un etriki dohd, kas ne ween mahjâs deen, bet par furru, kad winnu pahrdohd, labba kapeika warr eenahkt. Kohks, nozirsts, teef eeksch leelem blukkeem prahtigi kaltehts un woi dischlereem pahrdohs, woi labbaki wahgôs sastrahdats; bet tohs negeldigus gabbalus un sarrus sadedsina fewischki woi krahnu woi sem fatla. Ja tawa seewa tohs gauhschi baltus un stiprus pelnus patte ne-warr pee seepes wahrischanas leetâ likt, tad pilssehtâ tew tee swetschu lehjeji un zittâ pabrîka meisteri par to labbu nauda maksahs. Wil-lanas drehbes un wadmalu warr ar teem smalkeem sarrineem un lappahm pehr-

weht; kad tu to wadmala papreefsch eeksch alluhna suppas wahri un pehz tannf
 klawu suppâ mehrze, tad tas teef fkaisti dseltens; bet kad tu winnu papreefsch
 ar melluma sahlehmi*) wahri, tad tas teef melbruhns. Tad nu, draugi, man-
 najt labbi: no tahs weenas paschas klawas es eemantoju: 1.) lohpa barribu,
 2.) fullu un ectiiki, 3.) geldigu leetas = kohfu, 4.) dahrgus pelnus, un 5.) smuffu
 krahfschnu pehrwi preefsch willanahm drehbehm un wadmala.

(Us preefschu wehl pahz zitteem kohkeem.)

*) Vitriol.

....s

X 14 ta m i h f l a.

Man diweem irraid jakalpo,
 Un tomehr tee man ne barro;
 Pee weena redsi stiprumu,
 Pee ohtra leelu gudribu.

Es daudreis zeltu usnemmu,
 Un tatschu staigast ne spehju, —
 Us laukeem, muischâ, pilesehtâ
 Man sawa teefa jadarra.

Kad teeku speests no gudrafa,
 Man stipraks pahri ne darra,
 Turpretti es scho faspeeschu,
 Ne behdadams par spehribu.

Da warru wisseem derrigs buht,
 Kas man kaut = kahdâ weetâ suht;
 Bet es ne weenam ne geldu,
 Kas zitteem ne dohd usturru. B.

Sinna, zif naudas 25. Zuhli = mehn. deenâ 1833 eeksch Nihges maksaja
 par daschahm prezzehm.

Par	Maksaja:	Sudr. naudâ. Rb. R.	Par	Maksaja:	Sudr. naudâ. Rb. R.
1	puhru rudsu, 116 mahrziaus smaggu	1 50	1	pohdu (20 mahrzineem) wasku =	5 —
—	meeschu, 100 mahrzin. smaggu	1 —	—	tabaka = = = = =	— 60
—	kweeschu, 128 mahrzin. smaggu	1 90	—	sweesta = = = = =	2 20
—	ausu = = = = =	— 60	—	dselses = = = = =	— 65
—	sirru = = = = =	1 40	—	linnu, frohna = = = = =	1 80
—	rupju rudsu = miltu = = =	1 40	—	— brakka = = = = =	1 60
—	bihdeletu rudsu = miltu = =	1 70	—	kannepu = = = = =	1 —
—	bihdeletu kweeschu = miltu =	2 40	—	schkichtu appinu = = =	2 —
—	meeschu = putrainu = = =	1 60	—	neschkichtu jeb prezses appinu	1 20
—	eefala = = = = =	1 10	—	muzzu filku, eglu muzzâ = =	5 50
—	linnu = sehklas = = = = =	2 —	—	— lasdu muzzâ = =	5 75
—	kannepu = sehklas = = = = =	1 —	—	smalkas sahls = = = = =	4 —
1	wesumu seena, 30 pohbus smaggu	3 —	—	rupjas baltas sahls = = =	4 50
barrotu	wehrschu galku, pa pohdu =	1 —	—	wahiti brandwihna, pussdegga =	9 50
			—	— diwdegga =	10 50

Weenu sudraba rubli warreja dabbuht par 356½ kapeikeem warra naudas.

Rihds 25. Zuhli pee Nihges irr atnahkufchi 583 fuggi un aisbraukufchl 514.

„ 16. Zuhli pee Keepajas irr „ 120 „ „ „ 113.

Wrihw drikkcht. No juhrmallas gubbernementu angstas waldischanas puffed:
 Dr. R. L. Grave.